

دیدگاه

وعده الهی  
برای حمایت از مظلوم



دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی  
قرآن پژوه و هیات علمی  
جامعه المصطفی (ص)

۱. قرآن کریم حوادث و مصیبت های بشری را سه دسته معرفی می کند: نخست، مصیبت هایی که در اثر کوتاهی انسان به او می رسد: «و آنچه از رنج و مصایب به شما می رسد همه از دست (اعمال زشت) خود شماست در صورتی که خدا بسیاری از اعمال بد را عفو می کند.» (شوری ۳۰) دسته دوم، مصیبت هایی که برای امتحان انسان آمده است: «و البته شما را به پاره‌ای از سختی‌ها چون ترس و گرسنگی و نقصان اموال و نفوس و آفات زراعت نیازماید و صابران را بشارت و مژده بده.» (بقره/ ۱۵۵) دسته سوم، مصیبت هایی که به خاطر ظلم افراد به همدیگر است که چنین ظلمی را اکنون در فلسطین شاهد هستیم که در این مورد، خداوند اجازه قتال داده است.

۲. بیش از هفتاد سال است که ملت فلسطین تحت ستم قرار گرفته و سرزمین شان غصب و چان و مال آنان مورد تعرض واقع شده است. این ظلم از جانب صهیونیست ها انجام می گیرد که توسط انگلستان بر این سرزمین مسلط شدند و سپس مورد حمایت امریکا قرار گرفتند.

انگلیسی ها بعد از جنگ جهانی دوم، پایگاهی را از عثمانی گرفته و یهودیان را در آنجا ساکن کردند. انگلیسی ها می خواستند از روحیات آنها برای تسلط بر منطقه استفاده کنند. به قول حضرت امام (ره) یک عده سرطانی را برای تسلط بر مسلمانان ایجاد کردند و به تعبیر رهبر معظم انقلاب، باید پیشانی و بازوی افرادی را که در مقابل صهیونیست ها ایستاده اند بوسید وگرنه تا هستند کودک کشی می کنند و این نشانعه ضعف اسرائیل است و این ضعف و ذلت، به نابودی آنان منتهی خواهد شد. نشانه های این پیروزی هم ظاهر شده است.

در آیه ۴ سوره اسراء آمده است: «و در کتاب (تورات)، یا در لوح محفوظ و کتاب تکوین (الهی) خبر دادیم و چنین مقدر کردیم که شما بنی اسرائیل دو بار در زمین فساد و خونریزی می کنید و تسلط و سرکشی سخت ظالمانه می یابید (یک بار به قتل اشعیا و مخالفت ارمیا و بار دیگر به قتل زکریا و یحیی)» در آیه ۵ سوره اسراء هم آمده است: «ببین چون وقت انتقام اول فرا رسد بندگان سخن جنگجو و نیرومند خود را (چون بخت النصر) بر شما برانگیزیم تا آنچه که در درون خانه های شما نیز جست و جو کنند. و این وعده (انتقام خدا) حتی است»

۳. یکی از سنت های الهی این است: کسانی که راه پیامبران را بروند خداوند به آنان کسب می کند: «آنان که گفتند: محققاً پروردگار ما خدای یکتاست و بر این ایمان پایدار ماندند فرشتگان رحمت بر آنها نازل شوند (و مژده دهند) که دیگر هیچ تریبی (از وقایع آینده) و حزن و اندوهی (از گذشته خود) نداشته باشید (انبیا) وعده دادند بشارت باد.» (فصلت/ ۳۰) بنابراین سنت الهی، پیروزی مسلمانان است و فرموده چه بسا گروه های کوچکی که مؤمن هستند و با توکل بر خدا به جبهه می روند و بر گروه های بزرگ پیروز شوند. وعده الهی، حق است، هرچند که ممکن است در این راه صدماتی هم بر انسان وارد شود اما باید مسیر را ادامه داد و وظیفه ماست که با ظالم مبارزه کرده و از مظلوم حمایت کنیم.



دکتر محمد مهدی اسماعیلی  
وزیر فرهنگ  
و ایشاد اسلامی



آیت الله فاطمی نیا؛ صاحب بلاغت کلام و کرامت کردار

علمای دین پرچمداران آفاق ملکوت و معنویت و وارثان انبیا به شمار می روند. صلاح و سداد جوامع ایمانی، در همه زمان ها، مرهون راهبری و تعلیمات این دانایان روشنی بخش و حکمت آموزی است که تعمیق خداآوری علمی و تحکیم معرفت افزایی و کسب فضائل اخلاقی از خصایص آنان است و چه بسا که از همین رو و

به نقل از پیامبر عظیم الشان حضرت ختمی مرتبت (ص) آمده است: «الغلاء تصایخ الارض و خلفاء الانبیاء»؛ عالمان چراغ های زمین و جانشینان پیامبران اند. آیت الله سید عبدالله فاطمی نیا در زمره این عالمان هدایتگر و روشن ضمیری بودند که دقت نظر در تحقیق و پژوهش و رسیدن به مستندات مستدل در بیان مسائل، از ویژگی های وی



علی حسن پورا ایران

گزارش «ایران» از مراسم بزرگداشت زنده یاد آیت الله فاطمی نیا

خطیب حکیم

یادمان

حمید حبیبی

آیت الله سید عبدالله فاطمی نیا، استاد اخلاق و عرفان اسلامی که اغلب به خاطر خطبه های پر حکمتش در میان اهالی اندیشه به عنوان «خطیب حکیم» شهرت دارد و مقام معظم رهبری در وصف شان و شخصیت ایشان از تعبیر «عالم واعظ درس آموز» استفاده کرده اند، ۲۶ اردیبهشت ماه سال گذشته در ۷۶ سالگی، چشم از جهان فرو بست و در حرم حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد. انجمن آثار و مفاخر فرهنگی به پاس گرامیداشت مقام علمی و فرهنگی او، مراسمی را با حضور جمعی از اساتید حوزه و دانشگاه برگزار کرد که در این جلسه پیام دکتر محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، هم قرائت شد.

مدافع ولایت

آیت الله سید عبدالله فاطمی نیا هم به علوم اسلامی بویژه علم رجال تسلط داشت و هم در عرفان اسلامی متبحری عمیق به شمار می رفت. از این رو، به عالمی ذوالعباد بدل شده بود که کلاس های درس و وعظ او را پرشمار می کرد. «تلمذ در مکتب فقه جعفری»، «عشق به اهل بیت (ع)» و «تلاش برای نزدیکی دل مؤمنان به معبود» سه ویژگی است که اغلب شاگردان و کسانی که پای مجالس وعظ او نشسته اند در وصف او و آموزه هایش ذکر می کنند. استاد فاطمی نیا با اینکه هیچ گاه به معنی رایج کلمه فعالیت سیاسی نداشت و به عنوان چهره های سیاسی شناخته نمی شد اما نقش آفرینی های دینی - سیاسی او در بزنگاه های حساس جامعه ما مثال زدنی است. او با رها در چنین برهه هایی در دفاع از مقام ولایت تمام قد حاضر شد و به رسالت اجتماعی خود به

عالمی هدایتگر و روشن ضمیر

آیین بزرگداشت مقام علمی و فرهنگی آیت الله فاطمی نیا با حضور جمعی از اهالی اندیشه و اساتید حوزه و دانشگاه در محل انجمن آثار و مفاخر فرهنگی برگزار شد و در این مراسم آیت الله غلامرضا فیاضی، رئیس مجمع عالی حکمت اسلامی، حجت الاسلام مرتضی جوادی آملی، رئیس بنیاد بین المللی اسراء، صباح زنگنه، مؤسس اتحادیه جهانی تقرب مذاهب اسلامی و حجت الاسلام سید حسین فاطمی نیا سخنرانی کردند. این مراسم با پیام دکتر محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی آغاز شد که توسط محمود شالویی، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، قرائت شد: «آیت الله سید عبدالله فاطمی نیا در زمره عالمان هدایتگر و روشن ضمیری بودند که دقت نظر در تحقیق و پژوهش و رسیدن به مستندات مستدل در بیان مسائل، از ویژگی های وی شناخته می شد. لحن شیوا و شنیدنی این استاد اخلاق و بلاغت کلام و کرامت کردار ایشان، جلب و جذب مخاطب را به دنبال داشت.»

شان علما در حرم معبود

آیت الله غلامرضا فیاضی، در سخنرانی خود با ذکر این نکته که ما بسیار خوش اقبال هستیم در عصری زندگی می کنیم که عالمان و بزرگان چون مرحوم آیت الله فاطمی نیا را تجربه کردیم، به ویژگی های این استاد فرزانه پرداخت و در تبیین آن گفت: انسان برترین مخلوق خداست و پروردگار مخلوقی بهتر از انسان نیافریده است. انسان در این ساختار و سرمایه آزاد است و می تواند از این سرمایه استفاده صحیح ببرد تا به مقام «احسن الخالقین»

زمینه ساز آشنایی جوانان معرفت جو با معارف دینی می شد. یکی از ویژگی های برجسته مرحوم استاد فاطمی نیا، این بود که مفاهیم فنی و علمی مورد توجه را به گونه ای بیان می کرد که عموم مردم نیز از آن بی بهره نمانند و آنان نیز بتوانند از این معانی بلند به دلیل بیان رسای وی آگاهی یابند.

حکمت می تواند در خدمت فهم دینی قرار گیرد که برای رسیدن به آن باید از «سرمایه عقل» بهره برد. بعد اخلاقی و عرفانی شخصیت آیت الله فاطمی نیا بسیار برجسته بود. ایشان با اینکه همیشه می گفتند من اهل قسم نیستم اما یکبار در یکجا قسم خوردند و گفتند تا انسان لطیف نشود چیزی نصیب او نمی شود. لطیف شدن ویژگی ممتازی است که باعث می شود بسیاری از حقایق را درک کنیم. به همین دلیل، انسان تندخو و خشن از این لطافت بی بهره است. اگر کسی از لطافت روح بهره نبرد قطعاً از درک بسیاری از حقایق محروم می شود.

آیت الله فاطمی نیا حکمت را با زبان عقل و عرفان را با زبان قلب می فهمید و در کلاس های درس خود هم با زبان عقل و قلب آموزش می داد. ایشان با بهره گرفتن از زبان عقل و قلب خود، توانسته بود در قلب مردم نفوذ کند و برای این سیره و مفید واقع شود. بنابراین واکاوی سیره علمی و عملی ایشان می تواند برای جامعه علمی و دانشگاهی و حوزه های علمیه ما بسیار ضروری باشد تا نسل علم چنین عالمانی، راه را بر ما هموار کند.

نشر معارف با کمک شعر

حجت الاسلام سید حسین فاطمی نیا، فرزند ایشان از دیگر سخنرانان این مراسم بود که به تبصر پدر در ادبیات عرب و بهره گرفتن ایشان از ادبیات برای تعلیم معارف اسلامی اشاره کرد و گفت: کمتر مطلبی بود که آیت الله فاطمی نیا بیان کنند و برای آن شاهدی از شعر شاعران و مطالب ادبی نیابند. برای مثال آن مرحوم زمانی که «حدیث قرب نوافل» را بیان می کردند همواره برای فهم آن، شعر نیز می آوردند؛ چرا که ابیات انتخاب شده توضیح و تفسیر مطالب بیان شده بود. همچنین استفاده ایشان از اشعار در مصابح ائمه اطهار (ع) یکی از مهارت های آن مرحوم برای نشر معارف اسلامی بود.



استاد فاطمی نیا با اینکه هیچ گاه به معنای رایج کلمه فعالیت سیاسی نداشت و به عنوان چهره های سیاسی شناخته نمی شد، اما نقش آفرینی های دینی سیاسی او در بزنگاه های حساس مثال زدنی است. او با رها در چنین برهه هایی در دفاع از مقام ولایت تمام قد حاضر شد و به رسالت اجتماعی خود به

نکته ها از گفته ها

در این مراسم، از ویراست جدید مجموعه دو جلدی کتاب «نکته ها از گفته ها» آیت الله فاطمی نیا رونمایی شد. این اثر شامل گزیده هایی از گفتارهای استاد فاطمی نیا است که در حسینیه الزهراء (س) در مشهد مقدس ایراد شده است. نکته های این مجموعه، حوزه های متفاوتی از اخلاق اسلامی همچون اخلاص، اعمال خیر، شناخت شیطان، اعتدال، یاد مرگ، راه بندگی و بسیاری مباحث دیگر را در بر می گیرد. امید است این نکته ها، همچنان که در قالب گفتار اثر بخش بود، در جامعه نوشتار نیز بر دل ها بنشینند و دیده ها را بگشاید.



بنای سست اسرائیل روی گسل تمدنی

فرایند تمدنی مسلمانان چندین نقطه چالشی دارد: ۱. نقطه خصم تمدنی غرب (در بیرون از جهان اسلام) ۲. نقطه آشوب تمدنی اسرائیل (در قلمرو جهان اسلام) و ۳. نقطه ضعف تمدنی (در درون جوامع اسلامی). در مورد چالش دوم، مراد خای کاپلان در کتاب «یهودیت به مثابه تمدن» می نویسد: چیزی که خاک برای یک درخت به ارغان می آورد، همانی است که یک سرزمین برای یک تمدن بوجود می آورد و اساساً یهودیت نمی تواند بدون داشتن محیطی که زیست تمدنی خود را در آن تمرین کند، حیات و بقا داشته باشد. هرچند شاید به قول کاپلان، اسرائیل برای یهودیان یک سرزمین تمدنی به حساب آید، ولی این سرزمین روی گسل تمدنی در بستر سرزمینی جهان اسلام و در تضاد با هویت سرزمینی امت اسلام قرار گرفته است؛ هرچند شاید بتوان دو تمدن را به لحاظ «فرهنگی» در یک نقطه جمع کرد، ولی نمی توان دو تمدن را به لحاظ «جغرافیایی» در یک سرزمین تجمیع کرد. از طرف دیگر، خصایص تاریخی این قوم نه فقط در تاریخ اسلام بلکه در تاریخ غرب باستان و غرب قرون وسطی با نوعی



دکتر حبیب الله بابایی  
رئیس مرکز مطالعات اجتماعی  
و تمدنی پژوهشگاه علوم  
و فرهنگ اسلامی

